

GEVAŞ VE YÖRESİNDE YETİŞTİRİLEN ÜZÜM ÇEŞİTLERİNİN
AMPELOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ
ÜZERİNDE ARAŞTIRMALAR

M.KELEN¹

F.E.TEKİNTAŞ²

(ARAŞTIRMA MAKALESİ)

ÖZET

Bu araştırma Van ili Gevaş ilçesinde yetiştiriciliği yapılan Kalın Kabuk, Tüylü Yaprak, İnce Kabuk ve Beyaz Topak üzüm çeşitlerinin ampelografik özelliklerini belirlemek amacıyla 1990 yılında yürütülmüştür. Kalın Kabuk üzüm çeşidi Kırmızı, Tüylü Yaprak, İnce Kabuk ve Beyaz Topak çeşitleri beyaz meyveli olup, İnce Kabuk morfolojik erdişi-fizyolojik dişi, diğer üç çeşit ise erdişi karakterli bulunmuştur.

Çeşitler yörede sofralık olarak değerlendirilmektedir.

A STUDY ON THE DETERMINATION OF AMPELOGRAPHIC
CHARACTERISTICS OF GRAPE VARIETIES GROWN IN
GEVAŞ AND AROUND

SUMMARY

This study was carried-out to determine the ampelographic

1-Yüz.Yıl Üniv. Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri Böl., Araş.Gör.

2-Yüz.Yıl Üniv. Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri Böl., Yard.Doç.Dr.

characteristics of Kalın Kabuk, Tüylü Yaprak, Ince Kabuk and Beyaz Topak grape varieties grown in Gevaş. With respect to inflorescence Ince Kabuk was found to be morphological hermaphrodite-physiological female while the other varieties were hermaphrodite. All of the varieties growing in the area are appraised freshly.

1- GİRİŞ

Ampelografi asmanın tanımlanması ile uğraşan bir bilim dalıdır (1). Ampelografik çalışmalar 17. yüzyılın ikinci yarısında başlamış olup, bu güne dek bir çok araştırmacı kendi memleketlerinde yetişen üzüm çeşitlerini inceleyerek yayınlamıştır. İlk ampelografik çalışmayı 1661 yılında F.K. Sachs yapmış, bu tarihten sonra özellikle 19. ve 20. yüzyılda ampelografik çalışmalar daha da önem kazanmıştır (2, 3, 4). Bu çeşit çalışmalar günümüzde de dünya üzerinde mevcut asma gen potansiyelinin ortaya çıkarılması ile mevcut populasyon içinden farklı değerlendirme amaçlarına en uygun üzüm çeşitlerinin belirlenmesine yönelik olarak sürdürülmektedir. Ülkemizde ise bu tip çalışmalar oldukça yenidir. İlk çalışma 1937 yılında ORAMAN tarafından yapılmış günümüze değin KISAKÜREK, PAMİR, İŞTAR, ANAMERİÇ, FİDAN, ODABAŞ, YAVAŞ ve İLTER ile süregelmiştir.

2- MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Materyal

Bu araştırma 1990 yılında Van ili Gevaş ilçesi ve köylerinde yürütülmüştür. Çalışmada materyal olarak yörede yetiştirilen "Kalın Kabuk, Tüylü Yaprak, İnce Kabuk ve Beyaz Topak" üzüm çeşitleri ele alınmıştır.

2.2. Yöntem

Çeşitler gözlerin patlamasından yaprak dökümüne kadar geçen zaman zarfında incelemeye alınmış ve sürgün sürme tarihi, sürgünlerin tüylülük durumu, sürgün ucu özellikleri, çiçek yapıları, olgun yaprakların sap ve yaprak uzunlukları, yaprak genişlikleri, yaprağın alt ve üst renkleri, tüylülük durumu ve damarları incelenmiştir. Ayrıca, salkımlar üzerinde; salkım şekli, salkım sapı, tane şekli, rengi, büyüklüğü, kabuk kalınlığı, çekirdek sayısı, tane sapı, tepecik izi ve tadı araştırılmıştır. Tane eni ve boyu kumpas yardımı ile ölçülmüştür. Tane ağırlıkları ise hassas terazi yardımı ile belirlenmiştir. Tanelerde şalazanın şekli, sırt çukuru, çekirdek çukurları, raphenin şekli ve rengi de belirlenmiştir.

Uzunluk ölçümleri 0.1 cm duyarlıklı cetvel, 0.05 mm duyarlıklı kumpas ve 0.01 mm duyarlıklı mikro metre ile, ağırlık ölçümleri ise 0.01 g hassasiyetli elektronik terazi yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Olgun yaprak ve tane ölçümleri 50'şer adette, çekirdek ölçümleri ise 30'ar adette yapılarak, elde edilen değerlerin ortalamaları ve 0.05 seviyesine göre güven sınırları hesaplanmıştır.

Üzümlerin çeşitli organlarına ait renk tayinleri ise renk skalası temin edilemediğinden subjektif olarak değerlendirilmiştir.

3- BULGULAR

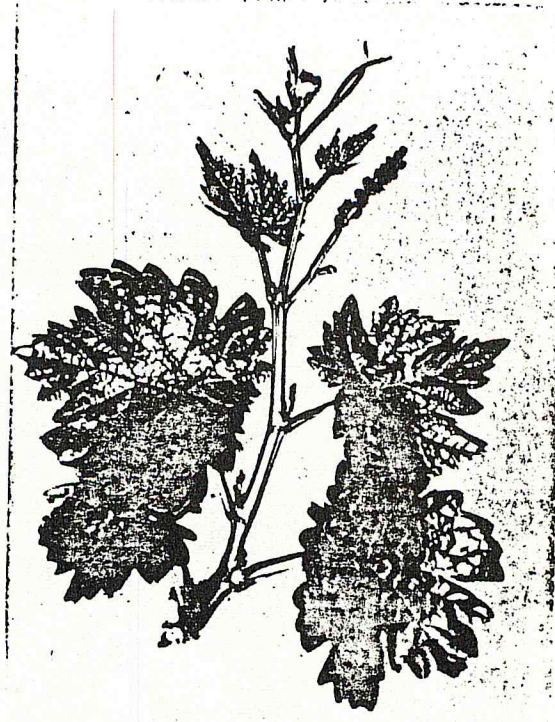
3.1. Kalın Kabuk

Yeri : Gevaş ilçesine bağlı Bağlama köyü.

Gözlerin sürme tarihi : 14.05.1990

Sürgün Özellikleri : Sürgün ucu sarımsı açık yeşil, en uç kısmı kırmızı renkli ve yün gibi tüyle kaplıdır. Sürgün ucu açıktır. En uçtaki bir kaç yaprakçık hafif pembe renklidir. Sürgün gövdesi ise genelde yeşil, güneş gören kısımları hafif mor ve sür-

gün ucuna doğru bu mor renklilik artmaktadır (Resim 1).

Resim 1. Kalın Kabuk üzüm çeşidinin yaz sürgünü (Orijinal).

Olgun yaprak : Yaprak yüzü hafif dalgalı, hafif kabarık, ince yapılı, parlak görünümlü, beş dilimli ve beş ceplidir. Dilimlilik çok belirgindir. Alt yan cepler derin açık V, üst yan cepler çok derin, hafif kapalı U ve sap cebi ise kapalı V şeklindedir.

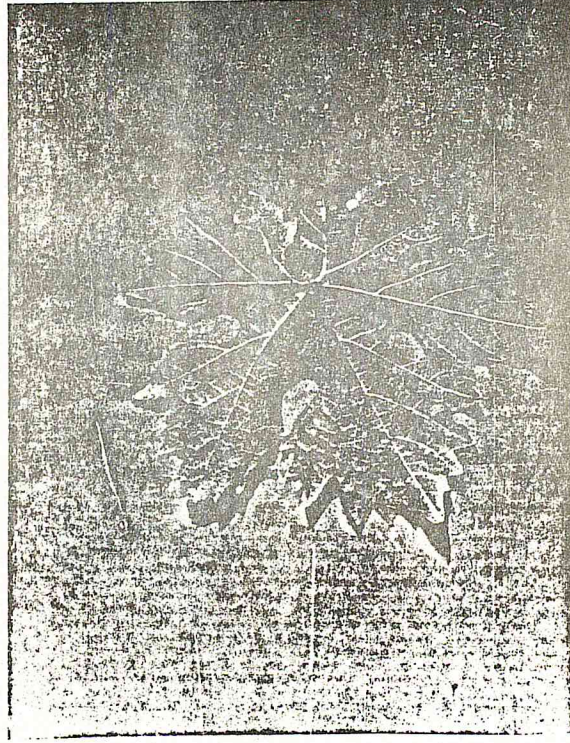
Rengi : Üst yüzü parlak koyu yeşil, alt yüzü açık yeşildir.

Tüylülük : Üst yüzü tüysüz, alt yüzü ise ayva gibi tüylüdür.

Damarlar : Yaprak alt yüzünde belirgin, ince yapılı, seyrek fırça gibi tüylü, üst yüzünde hafif belirgin ve tüysüzdür.

Rengi : Alt yüzünde sarımsı açık yeşil ve yaprak sapına yakın kısımları kırmızı renklidir. Üst yüzünde ise açık yeşil olup, sap cebine yakın kısımları kırmızımsı renklidir. Yaprak dişleri irili ufaklı ve oldukça sivri yapılıdır. diş uçları koyu sarı, en uç kısmı

ise pembe renklidir (Resim 2).

Resim 2. Kalın Kabuk üzüm çeşidi olgun yaprağının alt yüzünün görünüşü (Orişinal).

Yaprak sapı : Kısa, orta kalın, yuvarlak şekilli ve üzeri ayva gibi tüylüdür.

Rengi : Yeşil zemin üzerine bordo çizgilidir.

Ölçülen 50 yaprağın ortalama sap uzunluğu : 7.15 ± 0.29 cm,

Ortalama yaprak uzunluğu : 15.26 ± 0.39 cm,

Ortalama yaprak genişliği : 13.52 ± 0.38 cm'dir.

Çiçeklenme :

Çiçek açmaya başladığı tarih : 19.06.1990,

Çiçeklenmenin sona erdiği tarih : 04.07.1990.

Cinsiyesi : Erdişidir (Resim 3).

Salkım :

Ben düşme zamanı : 15.08.1990,

Olgunluk zamanı : 04.09.1990,

Şekli : Kanatlı veya silindir şekillidir. Bazen salkımın bir tarafında küçük bir çingili var. Çok sıkı yapılı ve mütecanis tanelidir (Resim 4).

Resim 3. Kalın Kabuk üzüm çeşidinin çiçeği (Orijinal).

Salkım sapı : Çok kısa ve orta kalınlıktadır. Üst tarafı iyi odunlaşmış, açık kahverenkli, alt kısmı ise gevrek yapılı ve açık sarımsı yeşil renklidir.

Tane : Uzun ters yumurta veya elipsoidal şekillidir.

Rengi : Kırmızı siyah veya mavimtrak siyahtır.

Büyükük :

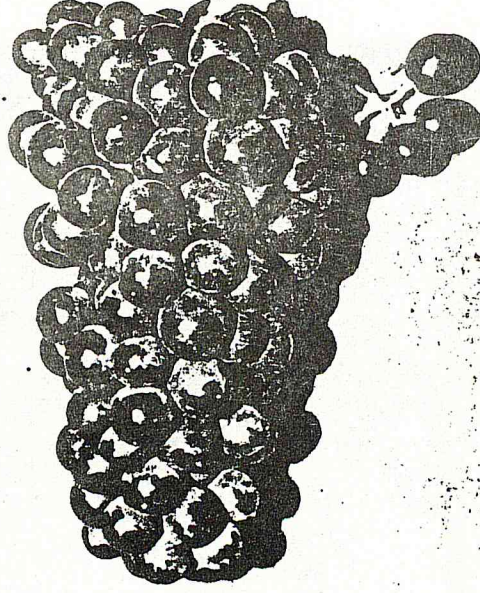
Ölçülen 50 tanesinin ortalama uzunluğu : 15.58 ± 0.32 mm,

Ortalama genişliği : 13.56 ± 0.31 mm,

Ortalama ağırlığı : 96.53 g'dır.

Tane içi : Dolgun ve suludur.

Kabuk : Kalın, ağızda hafif belirgin ve üzeri pusuludur.

Resim 4. Kalın Kabuk üzüm çeşidinin salkımı (Orijinal).

Çekirdek sayısı : Genelde 2-3 isede 1 ve 4 çekirdekli tanelere de rastlanmaktadır.

Tane sapı : Kısa ve ince yapılıdır. tanenin tane sapına bağlantısı oldukça kuvvetlidir.

Tepecik izi : Çok belirgin, oldukça çıkıntılı ve açık kahverenkli dir.

Tadı : Oldukça tatlı bir çeşittir. Uzak pazarlara rahatlıkla gönderilebilir.

Çekirdek özellikleri : Orta büyüklükte ve gövde kısmı orta genişliktedir. Boyun kısmı uzunca ve karın tarafına doğru meyilli-

dir.

Rengi : Sırt tarafı kahverengi ile açık kahverengi arası, karın tarafı ise açık kahverengidir.

Büyükklük :

Ölçülen 30 çekirdeğin ortalama uzunluğu : 6.50±0.18 mm,

Ortalama genişliği : 3.81±0.15 mm,

Ortalama kalınlığı : 2.75±0.14 mm,

Ortalama ağırlığı : 0.82 g'dır.

Şalaza : Belirgin, orta büyüklükte, yumurta şeklinde ve omuz kısmına yakındır.

Çekirdek çukurları : Belirgin, ancak eşit büyüklükte değildir.

Raphe : İnce ve uzun yapılı olup sırt çukurunda son bulmaktadır.

Omcanın büyümesi : Yarı dik ve orta kuvvetlidir.

Verimliliği : Oldukça iyi olup, yörede sofralık olarak değerlendirilmektedir.

3.2. TÜYLÜ YAPRAK

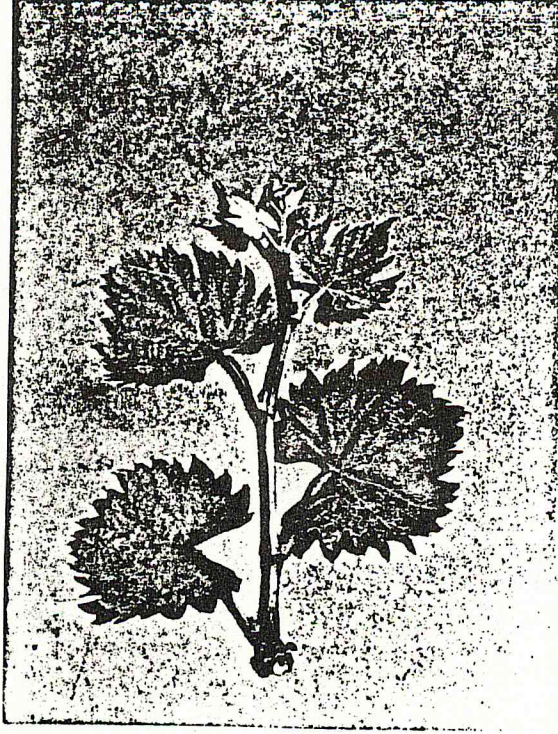
Yeri : Gevaş ilçesine bağlı Bağlama köyü.

Gözlerin sürme tarihi : 12.05.1990.

Sürgün özellikleri : Sürgün ucu grimsi yeşil renkli ve çok sık keçe gibi tüylüdür. Genç yaprakçıkların alt yüzleri ve en uçtaki bir iki yaprakçığın üst yüzleri de keçe gibi tüylüdür. Sürgün ucu açıktır. Sürgünün güneş gören kısımları, yaprak sapları ve sürgün ucuna yakın yaprakçıkların üst yüzleri mat açık bordo renklidir (Resim 5).

Olgun yaprak : Yaprak yüzü dalgalı, hafif kabarık, deri gibi sert yapılı, mat görünümlü beş dilimli ve 5 ceplidir. Alt yan cepler derin, üst yan cepler çok derin olup, her iki cep açık V, sap cebi ise açık U şeklindedir.

Rengi : Üst yüzü mat koyu yeşil, alt yüzü ise açık grimsi yeşildir.

Resim 5. Tüylü Yaprak üzüm çeşidinin sürgünü (Orişinal).

Tüylülük : Üst yüzü seyrek ayva gibi tüylü, alt yüzü ise keçe gibi tüylüdür.

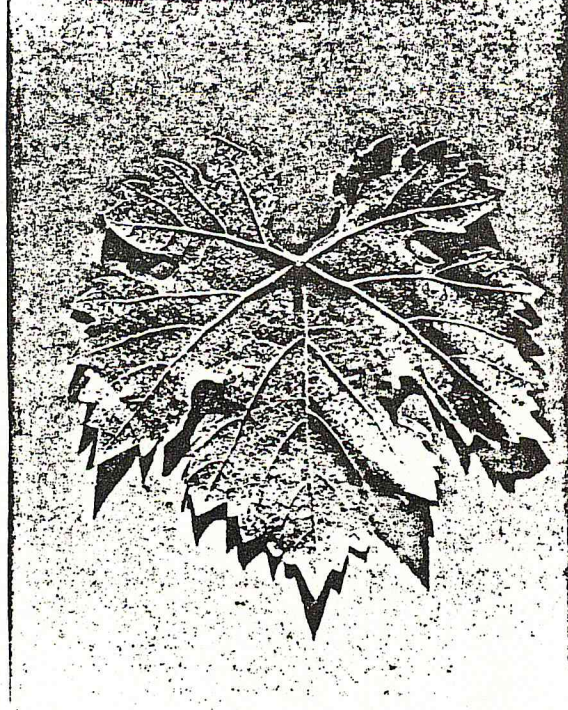
Damarlar : Yaprak alt yüzünde çok belirgin, orta kalın ve sık fırça gibi tüylüdür. Üst yüzünde ise çizgi halinde, hafif belirgin ve seyrek ayva gibi tüylüdür.

Rengi : Alt yüzünde sarımsı açık yeşil, yaprak sapıyla birleştiği kısımlar çok açık pembe, üst yüzünde ise yeşil olup, sap cebine yakın kısımları pembe renklidir.

Yaprak dişleri : Orta irilikte, sık yapılı ve sivri uçludur. Diş uçları belirgin koyu sarı renklidir (Resim 6).

Yaprak sapı : Orta uzun, orta kalın, yassı şekilli ve yün

gibi tüylüdür. Üzeri hafif oyuklu olup, açık yeşil zemin üzerine ince sık bordo çizgilidir.

Resim 6. Tüylü Yaprak üzüm çeşidi olgun yaprağının alt yüzünün görünüşü (Orijinal)

Ölçülen 50 yaprağın ortalama sap uzunluğu : 8.71 ± 0.49 cm,

Ortalama yaprak uzunluğu : 16.49 ± 0.79 cm,

Ortalama yaprak genişliği : 16.23 ± 0.62 cm'dir.

Çiçeklenme :

Çiçek açmaya başladığı tarih : 22.06.1990,

Çiçeklenmenin sona erdiği tarih : 05.07.1990.

Cinsiyeti : Erdişidir (Resim 7).

Salkım :

Ben düşme zamanı : 21.08.1990,

Olgunluk zamanı : 18.09.1990,

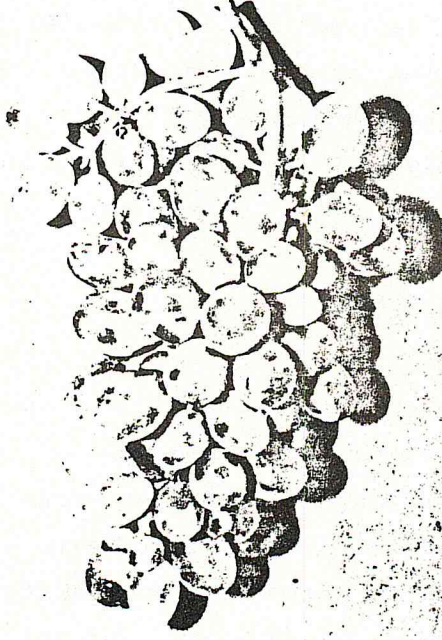
Kabuk : Ete yapışık, ince, şeffaf yapılı, ağızda belirgin değil ve üzere pusuludur.

Çekirdek sayısı : Bazılarında hiç çekirdek görülmezken, genelde 1 veya 2'dir.

Tane sapı : Kısa ve ince yapılıdır. Tanenin tane sapına bağlantısı oldukça kuvvetlidir.

Tepecik izi : Hafif belirgin, nokta şeklinde, dışarıya doğru hafif çıkık ve çok açık kahverenkliidir.

Tadı : Ağızda eriyen ve hoş giden bir tada sahiptir.

Resim 8. Tüylü Yaprak üzüm çeşidinin salkımı (Orijinal).

Çekirdek özellikleri : Orta büyüklükte, gövde kısmı oldukça geniş ve dolgundur. Boyun kısmı uzunca, karın tarafına doğru çok az eğiktir.

Rengi : Sırt tarafı parlağa yakın kahverengi, karın tarafı

sırt tarafına göre daha açık kahverengidir.

Büyükük :

Ölçülen 30 çekirdeğin ortalama uzunluğu : 6.05 ± 0.31 mm,

Ortalama genişliği : 3.70 ± 0.54 cm,

Ortalama kalınlığı : 2.90 ± 0.17 mm,

Ağırlığı : 0.94 g'dır.

Salaza: Belirgin, genelde dairevi şekilli ise de bazen elips şekillidir.

Sırt çukuru : dar ve oldukça sathi derinliktedir.

Çekirdek çukurları : İnce, uzun, sathi derinlikte ve parlaklımsıdır.

Rengi : Parlak, çok açık kahverengidir.

Raphe : İnce, uzun ve kahverengi renkte olup, sırt çukuru-
nu aşmakta ve salazla birleşmektedir.

Omcanın büyümesi : Yarı dik ve orta kuvvetlidir. Verimlili-
ği düşük olup, yörede sofralık olarak değerlendirilmektedir.

3.3. İnce Kabuk

Yeri : Gevaş ilçesine bağlı Bağlama köyü.

Gözlerin sürme tarihi : 13.05.1990.

Sürgün özellikleri : Sürgün ucu grimsi yeşil renkli ve çok sık keçe gibi tüylüdür. Genç yaprakçıkların alt yüzleri ve en uç bir iki yaprakçığın üst yüzleri de keçe gibi tüylüdür.

Olgun yaprak : Yaprak yüzü dalgalı, çok kabarık, kalın yapılı, mat görünümlü, beş dilimli ve beş ceplidir. Alt yan cepler nispeten sathi derin, üst yan cepler çok derin ve kapalı U, sap cebi ise kapalı V şekillidir.

Rengi : Üst yüzü mat koyu yeşil, alt yüzü mat açık yeşildir.

Tüylülük : Üst yüzü yün gibi, alt yüzü ise sık keçe gibi tüylüdür.

Damarlar : Yaprak alt yüzünde çok belirgin, ince yapılı ve sık fırça gibi tüylüdür. Üst yüzünde ise hafif belirgin, çizgi halinde ve yün gibi tüylüdür.

Rengi : Alt yüzünde sarımsı açık yeşil, yaprak sapına yakın kısımları pembe renklidir. Üst yüzünde ise açık yeşil olup, sap cebine yakın kısımları koyu pembe renklidir.

Yaprak dişleri : İrili-ufaklı, sık yapılıdır.

Dişler : Küt uçlu kama şeklindedir (Resim 9).

Resim 9. İnce Kabuk üzüm çeşidi olgun yaprağının üst yüzünün görünüşü (Orijinal).

Yaprak sapı : Orta uzun, orta kalın ve hafif yassı şekillidir. Üzeri sık ayva gibi tüylü ve hafif oyukludur.

Rengi : tamamen bordo renklidir.

Ölçülen 50 yaprağın ortalama sap uzunluğu : 7.51 ± 0.38 cm,

Ortalama yaprak uzunluğu : 16.64±0.69 cm,

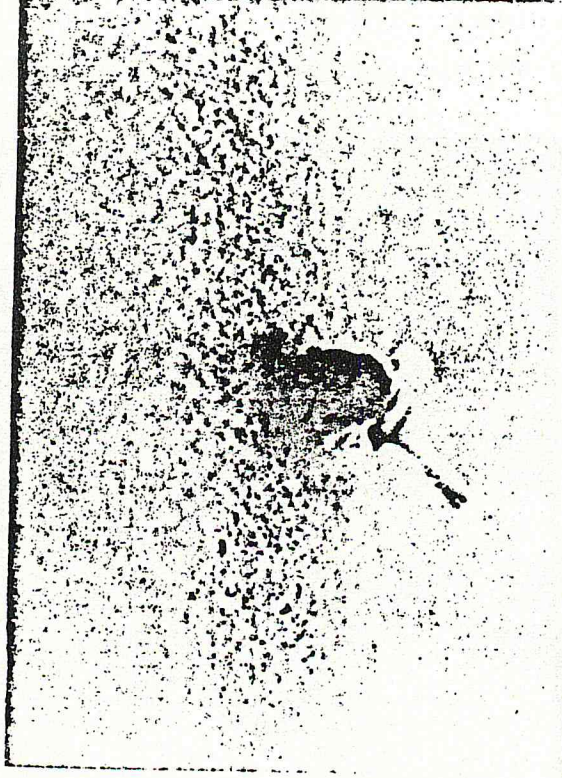
Ortalama yaprak genişliği : 15.12±0.67 cm'dir.

Çiçeklenme :

Çiçek açmaya başladığı tarih : 23.06.1990,

Çiçeklenmenin sona erdiği tarih : 05.07.1990,

Cinsiyeti : Morfolojik erdişi, fizyolojik diřidir (Resim 10).

Resim 10. İnce Kabuk üzüm çeşidinin çiçeği (Orijinal).

Salkım :

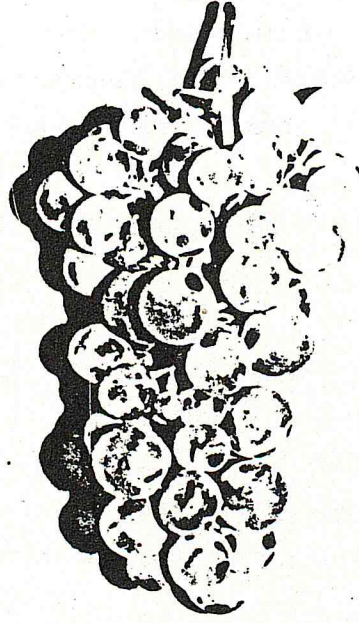
Ben düşme zamanı : 11.08.1990,

Olgunluk zamanı : 01.09.1990,

Şekli : dallı veya koniktir. Orta sıkı yapılı ve irili-ufaklı tanelidir (Resim 11).

Salkım sapı : Orta uzun, ince yapılıdır. Üst kısmı iyi odunlaşmış, alt kısmı ise gevrek yapılıdır.

Rengi : Güneş gören kısımları kahverengi, güneş görmeyen kısımları sarımsı yeşildir.

Resim 11. İnce Kabuk üzüm çeşidinin salkımı (Orijinal).

Tane : Elipsoidal veya silindir şekillidir.

Rengi : Sarı veya yeşilimsi sarıdır.

Büyükük :

Ölçülen 50 tanenin ortalama uzunluğu : 16.45 ± 0.38 mm,

Ortalama genişliği : 15.17 ± 0.37 mm,

Ortalama ağırlığı : 117.23 g'dır.

Tane içi : Sulu ve elyafsızdır.

Kabuk : İnce ve şeffaf yapılı olup, çekirdekler dışarıdan görünmektedir. Üzeri hafif püslüdür.

Çekirdek sayısı : Bazen 1 veya 2 çekirdekli tanelere rastlanıyorsa da, genelde çekirdek yoktur.

Tane sapı : Kısa ve ince yapılıdır. Tanenin tane sapına bağlantısı ortadır.

Tepecik izi : Oldukça belirgin, nokta şeklinde, hafif dışarıya çıkık ve açık kahverenkli.

Tadı : Misket aromalı, ağızda eriyen tatlı bir çeşittir.

Çekirdek özellikleri : Orta büyüklükte ve gövde kısmı oldukça dolgun. Boyun kısmı uzunca ve karın kısmına doğru hafif meyillidir.

Rengi : Sırt kısmı kahverengi, karın kısmı ise açık kahverengidir.

Büyükük :

Ölçülen 30 çekirdeğin ortalama boyu : 6.17 ± 0.17 mm,

Ortalama genişliği : 3.70 ± 0.23 mm,

Ortalama kalınlığı : 2.93 ± 0.16 mm,

Ortalama ağırlığı : 0.95 g'dır.

Şalaza: Belirgin, yumurta şekilli ve dışı doğru hafif bombelidir.

Sırt çukuru : Dar ve orta derinlikte.

Çekirdek çukurları : dar derince, belirgin, eşit büyüklükte ve parlağımsıdır.

Raphe : İnce, uzun, açık kahverenkli olup, sırt çukuru aşmakta ve şalazla birleşmektedir.

Omcanın büyümesi : Dik ve orta kuvvetlidir. Verimliliği düşük olup, yörede sofralık olarak değerlendirilmektedir.

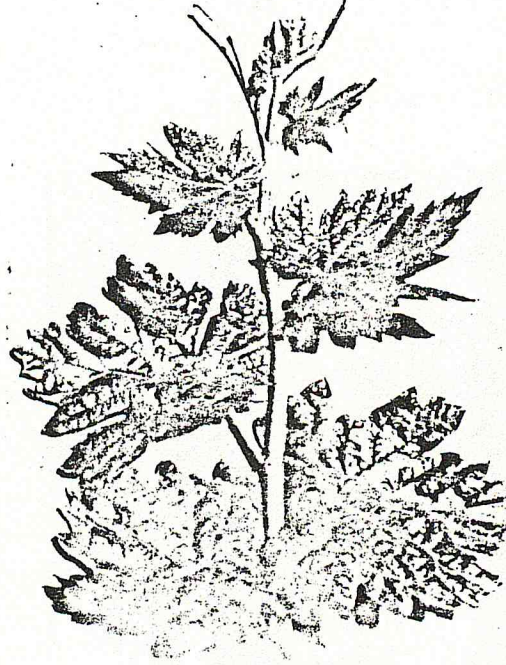
3.4. Beyaz Topak

Yeri : Gevaş ilçesine bağlı Bağlama köyü.

Gözlerin sürme tarihi : 17.05.1990.

Sürgün özellikleri : Sürgün ucu sarımsı açık yeşil, en uç kısmı ise hafif pembe renkli olup çok seyrek yün gibi tüylüdür. Sürgün ucu açıktır. Sürgün gövdesi ise genelde yeşildir. Ancak sür-

gün ucuna yakın kısımları, ilk 2-3 yaprakçık ve yaprakçık sapları hafif pembe renklidir (Resim 12).

Resim 12. Beyaz Topak üzüm çeşidinin yaz sürgünü (Orijinal).

Olgun yaprak : Yaprak yüzü hafif dalgalı, çok hafif kabarıklık, kalın, kağıt gibi sert yapılı, parlak görünümlü, beş dilimli ve beş ceplidir. Alt yan cepler sathi derin, üst yan cepler derin ve ve açık U, sap cebi ise az açık V şekillidir.

Rengi : Üst yüzü parlak koyu yeşil, alt yüzü ise açık yeşildir.

Tüylülük : Her iki yüzünde tüsüzdür.

Damarlar : Yaprak alt yüzünde belirgin ve ince yapılı, üst yüzünde ise hafif belirgin ve çizgi halinde olup, her iki yüzde de tüsüzdür.

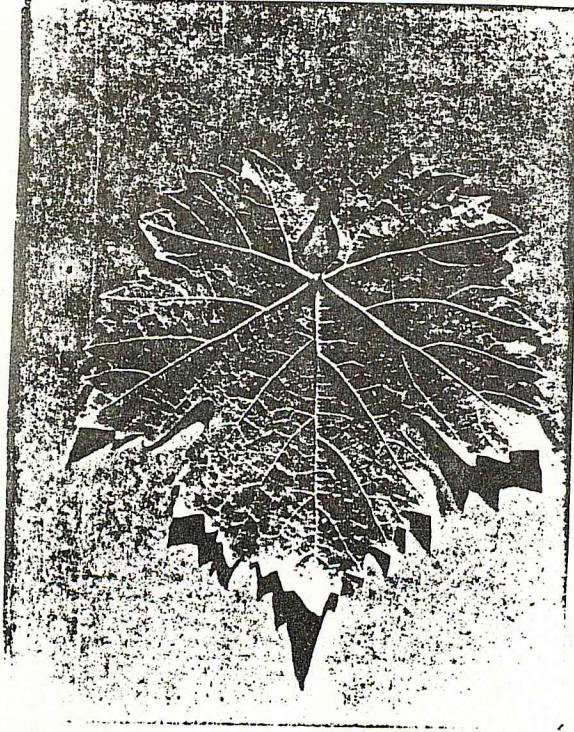
Rengi : Alt yüzünde sarımsı açık yeşil, yaprak sapıyla

birleştigi kısımlar pembe, üst yüzünde ise açık yeşil renkte olup, sap cebine yakın kısımları açık kırmızı renktedir.

Yaprak dişleri : Orta iri ve sivri uçludur. Diş uçları belirgin koyu sarı, en uç kısmı ise pembe renklidir (Resim 13).

Yaprak sapı : Kısa, yassı şekilli, orta kalın ve üzeri hafif oyukludur.

Rengi : Yeşil zemin üzerine bordo çizgilidir.

Resim 13. Beyaz Topak üzüm çeşidi olgun yaprağının alt yüzünün görünüşü (Orijinal).

Ölçülen 50 yaprağın ortalama sap uzunluğu : 6.22 ± 0.33 cm,

Ortalama yaprak uzunluğu : 15.58 ± 0.50 cm,

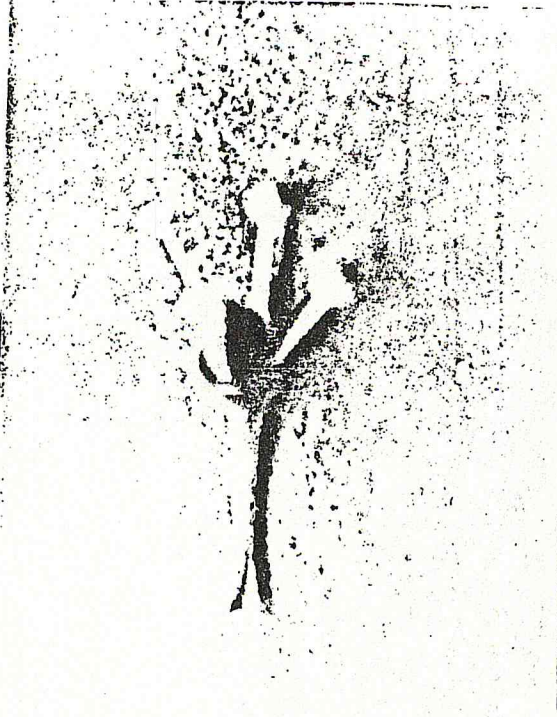
Ortalama yaprak genişliği : 14.86 ± 0.63 cm'dir.

Çiçeklenme :

Çiçek açmaya başladığı tarih : 23.06.1990,

Çiçeklenmenin sona erdiği tarih : 04.07.1990.

Cinsiyeti : Erdişidir (Resim 14).

Resim 14. Beyaz Topak üzüm çeşidinin çiçeği (Orijinal).

Salkım :

Ben düşme zamanı : 24.08.1990,

Olgunluk zamanı : 22.09.1990,

Şekli : Genelde kanatlıdır. Ancak nadiren tek dallılık veya çift dallılık da görülmektedir. Çok sıkı yapılı ve mütecanise yakın tanesi ise de, arada küçük tanelere de rastlanmaktadır (Resim 15).

Salkım sapı : Kısa ve kalındır.

Rengi : Üst kısmı açık kahverengi, alt kısmı ise sarımsı yeşil renktedir.

Tane : Küresel veya basık küresel şekillidir.

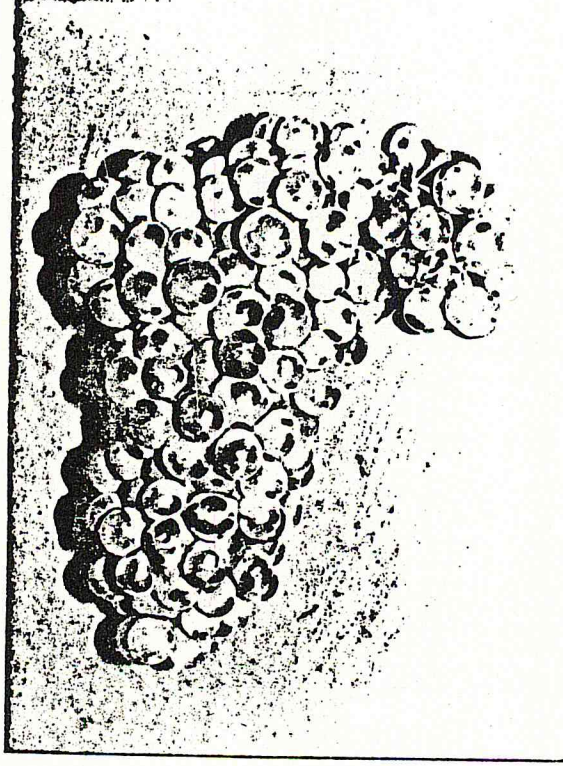
Rengi : Sarımsı yeşildir.

Büyükük :

Ölçülen 50 tanenin ortalama uzunluğu : 12.50 ± 0.31 mm,

Ortalama genişliği : 13.28 ± 0.35 mm,

Ortalama ağırlığı : 82.45 g'dır.

Resim 15. Beyaz Topak üzüm çeşidinin salkımı (Orijinal).

Tane içi : Sulu ve gevşek yapılıdır.

Kabuk : İnce yapılı ve üzeri pısludur. Tane etinden kolay ayrılmaktadır.

Çekirdek sayısı : 1-4 arasında değiştir. İse de genelde 2-3'tür. Tane sapı oldukça kısa ve ince yapılıdır. Tanenin tane sapına bağlantısı ortadır.

Tepecik izi : Küçük hafif belirgin ve açık kahverengidir.

Tadı : Hafif mayhoş tatlıdır.

Çekirdek özellikleri : Orta büyüklükte, gövde kısmı oldukça geniş ve hafif yassı şekillidir. Boyun kısmı orta uzun, kalın, karın tarafına doğru hafif meyillidir.

Rengi : Sırt tarafı açık kahverengi, karın tarafı ise grimsi açık kahverenkli. Ağız yapısı kalın, küt ve iki uçludur.

Büyüklük :

Ölçülen 30 çekirdeğin ortalama uzunluğu : 6.19 ± 0.32 mm,

Ortalama genişliği : 4.12 ± 0.28 mm,

Ortalama kalınlığı : 2.79 ± 0.23 mm,

Ortalama ağırlığı : 1.04 g'dır.

Şalaza : Yumurta şeklinde, omuz kısmına yakın ve dışarıya doğru hafif bombelidir.

Sırt çukuru : Geniş, kısa ve sathi derinliktedir.

Çekirdek çukurları : dar, uzun, sathi derinlikte ve hafif parlağımsıdır.

Raphe : İnce, uzun ve açık kahverenkli olup sırt çukuru aşmakta ve şalazın sivri ucuyla birleşmektedir.

Omcanın büyümesi : Dik ve orta kuvvetlidir. Verimliliği orta olup yörede sofralık olarak değerlendirilmektedir.

4- SONUÇ

Ampelografik özellikleri incelenen üzüm çeşitlerinden Kalın Kabuk, Tüylü Yaprak ve Beyaz Topak çeşitlerinin hermafrodit, İnce Kabuk çeşidinin ise morfolojik erdişi-fizyolojik dişi olduğu belirlenmiştir. İncelenen çeşitler içerisinde en erken tomurcuk uyanması Tüylü Yaprak çeşidinde (12 Mayıs), en geç tomurcuk uyanması ise Beyaz Topak çeşidinde (17 Mayıs) olmaktadır. Buna mukabil ilk çiçeklenme Kalın Kabuk'ta (19 Haziran), en geç çiçeklenme ise İnce Kabuk ve Beyaz Topak çeşitlerinde olmaktadır (23 Haziran). En erken olgunlaşan çeşit İnce Kabuk (1 Eylül), en geç olgunlaşan çeşit ise Beyaz Topak (22 Eylül)'dir.

Denemede incelenen dört çeşitte yörede sofralık olarak değerlendirilmektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. ORAMAN, M.N. 1970. Bağcılık tekniği II. A.Ü.Z.F. Yay.No:470 Ankara.
2. ORAMAN, M.N. 1963. Ampelografi. A.Ü.Z.F. Yay.No:154, Ankara.
3. FİDAN, Y. 1974. Ziraat Fakültesi Fermantasyon Teknolojisi Kürsüsü Koleksiyon Bağında Yetiştirilen Papaz Karası, Öküzgözü ve Merzifon Karası Üzümlerinin Ampelografik Vasıfları Üzerinde Araştırmalar. A.Ü.Z.F. Yıllığı, Cilt:24, Fasikül: 1-2, s:67-95, Ankara.
4. FİDAN, Y. 1975. Ziraat Fakültesi Fermantasyon Teknolojisi Kürsüsü Araştırma Bağında Yetiştirilen Bazı Üzüm Çeşitlerinin Morfolojik Özelliklerinin Saptanması Üzerinde Araştırmalar. A.Ü.Z.F. Yıllığı Cilt:25, Fasikül:1, s:110-129 Ankara.